

Програма:

ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И БИВША ЮГОСЛАВСКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЯ по ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ

Схема за безвъзмездна финансова помощ:

Втора покана за набиране на проектни предложения по Програмата за трансгранично сътрудничество между България и Македония

Цел:

Устойчиво развитие на граничния регион в подкрепа на усилията за по-широко Европейско сътрудничество и интеграция.

Краен срок:

14 септември 2011 г.

Какви проекти/дейности се финансират?

Приоритетна ос 1 – Икономическо развитие и социално сближаване

Ключова сфера на интервенция 1 – Икономическо развитие

„Меки“ мерки

- Развитие на обучението, пренос на най-добри практики, научен обмен и образователните улеснения за научно базирана икономика;
- Инициативи за развитие на общ пазар на труда и по-тясно сътрудничество между работната ръка;
- Съвместни действия в подкрепа на трансграничните бизнес дейности: създаване на центрове в подкрепа на трансгранични бизнес инициативи, развитие на съвместни маркетингови и рекламни услуги, използване на информационните технологии за насърчаване трансграничното сътрудничество между дружествата, създаване на бази данни за регионалните заинтересовани страни, съвместни инициативи за привличане на преки инвестиции в трансграничния регион и укрепване преноса на експертни знания и др.
- Съвети за подготовката и сертифицирането на частни дружества, НПО и обществени институции, осигуряващи системи за управление на качеството, продукти, изисквания за околна среда;
- Консултации и съвети за стартиращ бизнес, бизнес планиране и разработване на стратегии, пренос на технологии, патенти и търговски марки, правни въпроси, финанси и маркетинг;
- Насърчаване на трансгранични мрежи: бизнес срещи, семинари, конференции, награди за отлични бизнес постижения и др.;
- Трансгранични инициативи за насърчаване на сътрудничество между предприемачи: програми за обучение, развиване на схеми за поддръжка и създаване на икономически мрежи;
- Трансгранични дейности за повишаване на осведомеността за спазване на действащото законодателство от МСП: семинари, курсове на обучение,

информационни кампании, съвместно разработване на ръководства и други публикации, оценки и други типове сътрудничество в областта;

- Създаване на структури на сътрудничество за предоставянето на съвместни трансгранични услуги на бизнеса и особено на МСП;
- Подкрепа за основаването на съвместни съдружия, кооперативи или консорциуми за съвместно производство или предоставяне на туристически услуги – подготовка на бизнес и маркетингови планове, пазарни проучвания,
- маркетингови кампании и рекламни кампании, износ на стоки и маркетинг на износа и др.;
- Информационни услуги за предприемачи, действащи в трансграничния регион:
  - създаване на бази данни, съвместни бизнес директории, интернет платформи, различни информационни ресурси в Интернет и др.
  - Подготовка на съвместни проучвания на пазарните възможности;

„Инвестиционни“ мерки

- Строителни работи с малък мащаб, т.е. възстановяване/ремонт на информационни и бизнес центрове и инкубатори.
- Създаване на центрове за обмен на информация относно трансгранично икономическо сътрудничество;
- Модернизация на прилежащата инфраструктура (напр. автобусни спирки, паркинги, тротоари, осветление и зелени площи);
- Възстановяване и създаване на комуникационни мрежи;
- Услуги по надзор на строителните работи (свързани със строителството);
- Закупуване на ИТ оборудване, необходимо за създаването на бизнес мрежи, бази данни и виртуални центрове за подпомагане на бизнеса;

Ключова сфера на интервенция 2 – Социално сближаване

„Меки“ мерки

- Създаване на съвместни информационни системи, предоставящи възможност за институционални контакти за трансгранични дейности;
- Проучвания и отзиви за създаването на общи социални и обществени служби, включително сътрудничество в здравеопазването;
- Дейности, насърчаващи управление на човешките ресурси и равни възможности за групите в неравностойно положение на пазара на труда;
- Създаване на съвместни системи за развитие на човешките ресурси, разработване на стратегии и споделяне на най-добра практика в областта на управлението на човешките ресурси;
- Създаване на сътрудничество между образованието, институциите за квалификация и пазара на труда;
- Изпълнение на трансгранични инициативи за обучение и схеми за професионално обучение за квалифицирането или преквалифицирането на работници в секторите туризъм и производство;
- Създаване на информационни мрежи за електронни услуги (е-здраве, е-обучение, е-правителство и др.)

„Инвестиционни“ мерки

- Развитие на социалната инфраструктура, включително образование, здравеопазване, детските грижи и др.;
- Доставка на специализирано оборудване;
- Строително-ремонтни дейности.

Ключова сфера на интервенция 3 – Подготовка на проекти

„Меки“ мерки

- Предварителни и технико-икономически проучвания;
- Проучвания на икономическа и техническа изпълнимост;
- Анализи на разходите и ползите;
- Финансови планове и планове на паричните потоци;
- Маркетингови проучвания;
- Базови проучвания и правила за изготвянето на схеми за помощ и инструменти за финансова подкрепа;
- Оценки на въздействието върху околната среда;
- Технически проучвания;
- Изработка на подробни проекти;
- Архитектурни и инженерни проекти;
- Изготвяне на тръжни документи (обществена поръчка) и количествено - стойностни сметки;

Приоритетна ос 2 – Подобрене на качеството на живот

Ключова сфера на интервенция 1 – Използване на природните ресурси

„Меки“ мерки

- Създаване на мрежа и сътрудничество между съществуващите екологични институции (т.е. природозащитни агенции, администрации на защитените зони) за поддържане на устойчиви екосистеми и защита на общата природна среда, трансграничен интегриран подход и работа в мрежа;
- Разработване на съвместни/съгласувани планове за управление на защитените природни зони;
- Разработване на съвместни планове и решения за защита на биоразнообразието;
- Разработване и изпълнение на съвместни планове, програми за образование и обучение за превенция на замърсяването;
- Разработване на съвместни системи за ранно предупреждение за предотвратяване на природни бедствия;
- Съвместно разработване и стимулиране на инструменти и техники за установяването на общ трансграничен туризъм, основан на възможностите за устойчива експлоатация на природните ресурси;
- Съвместни изследвания за въздействие изменението на климата върху региона и съвместни планове за действие за неговото намаляване;
- Съвместни изследвания, свързани с увеличаването на енергийната ефективности използването на възобновяеми енергийни източници;
- Съвместни научни изследвания, инвентаризиране, събиране на данни, обмен на информация и ноу-хау за опазването на природните ресурси в трансграничния регион;
- Ограничаване на отрицателните ефекти на стопанските дейности върху околната среда и насърчаването на екологично съобразени стопански дейности;
- Съвместни кампании за информираност на обществото за опазването на околната среда и екологично поведение: съвместни конференции, работни семинари, изложби, дву/многоезична промоционална литература;

- Съвместни трансгранични информационни кампании, насочени към опазването на уязвимата околна среда на региона, включително трансгранични и международни работни семинари за превенция на риска за околната среда и борба с предизвикателствата на изменението на климата;
- Дейности за намаляване замърсяването на околната среда в мините (например, обмен на опит, трансгранични изследвания, разработване на планове за устойчиво управление и др.)

„Инвестиционни“ мерки

- Подобрене и изграждане на инфраструктура с малък мащаб, свързана с природни обекти;
- Превенция, възстановяване и опазване на важни територии, видове и местообитания (рехабилитация на засегнати райони, включително унищожени от пожари, повторно засаждане, възстановяване на влажни зони, съживяване на популациите на засегнатите видове, подобряващи насаждения и др.). Развитие на устойчиво екологично-съобразено органично земеделие, рибно стопанство, селско стопанство и овощарство, включително отглеждане и производство на билки, орехи, лечебни растения, ароматни видове, зеленчуци, пчелни продукти, животински продукти, гъби, горски плодове, разсадник на дървета и др.;
- Подготовка или преустройство на земеделски стопанства за внедряване на (или преминаване към) технологии на органична аквакултура, земеделие и животновъдство;
- Инвестиционни мерки с малък мащаб, насочени към модернизацията или възстановяването на водни кладенци/извори/езера и прилежащите им територии, зони с ерозия на почвата и мочурища;
- Инвестиционни мерки с малък мащаб, насочени към отстраняването на техническите пречки чрез подобрена инфраструктура за изхвърляне на селскостопански/органични отпадъци, хербициди, анаеробна ферментация и добив на биогаз, управление на пасищата, пречистване на селскостопанските отпадъчни води и др.;
- Инвестиране в специализирано оборудване и технологии, свързани с опазването на природата и необходими за изпълнението на дейността по този компонент;
- Създаване и оборудване на места за наблюдаване на животни; площадки за наблюдатели и фото ловци на птици, хранилки за горски птици/животни, изготвени от естетически/екологично подходящи материали; „зелени“ и „тематични“ еко-пътеки (орнитологически, ботанически); образователни/ научноизследователски маршрути;
- Изграждане на колоездачни пътеки в подходящи места / поради екологични проблеми, създадените колоездачни зони и пътища в места, подлежащи на ерозия, стават неизползваеми /;
- Възстановяване/изграждане/рехабилитация на сгради на базирани сред природата посетителски центрове за интерпретация /образование, (това са центрове, чиято дейност цели да привлече туристите по-близо до природата), в съчетание с/или без професионално обучение на екскурзоводи, аниматори, планински водачи, спасителни екипи и др.;
- Дейности за постоянна защита от отрицателните ефекти на наводненията като явление – почистване на речните корита, дейности за предоставяне на хуманитарна помощ, модернизация/възстановяване на структурите за

контрол и пренасочване на водите като: защитни стени, насипи, диги, вълноломи, възстановяване и изграждане на отводнителни съоръжения и инфраструктура и др.;

- Дейности в областта на оперативната защита от отрицателните ефекти на наводненията – създаване на хидротехнически структури с малък мащаб и други дейности за подобрене на трансграничното управление при наводнения;
- Укрепване на напречните сечения на реките за целите на наблюдение на водата;

Ключова сфера на интервенция 2 – Използване на културните ресурси

„Меки“ мерки

- Трансгранично сътрудничество между културни институции и организации;
- Създаване на нови общи трансгранични културни продукти и услуги;
- Дейности за развитието на културния туризъм като фактор за повишаване на заетостта;
- Създаване на информационни мрежи за представяне на общото културно наследство в региона;
- Обмен на най-добри практики и ноу-хау в областта на възраждането и съхраняването на културното наследство, укрепването на културните обекти и превръщането им в туристически обекти;
- Разработване на модели за управление на културните обекти;
- Дейности, намаляващи и предотвратяващи отрицателните ефекти на икономиката върху автентичността на културното наследство;
- Културно сътрудничество чрез разработване на съвместни традиционни и нови фестивали, изложби, културни събития и др.;
- Стимулиране/възраждане на традиционните занаяти, обичаи, културно наследство и развитие на селския туризъм;
- Разработване на нови трансгранични интегрирани продукти на селския туризъм, обхващащи целия туристически цикъл – дестинации, услуги и развитие на умения, програми за устен превод, маркетинг и промоции, и др., които могат да насърчат заетостта в граничния регион;
- Дейности, свързани с маркетинг и рекламиране на селските обекти, като например публикуване на брошури и листовки, представяне на селските продукти в даден регион; организация на изложби или семинари, създаване на бази данни, уеб страници и мултимедийни продукти, определяне на съществуващите потребности и тенденции на пазара и разработване на правилните маркетингови стратегии за продуктите и др.
- Инициране на партньорства сред местните заинтересовани страни в граничния регион и изпълнение на съвместни действия, насочени към повишаване на осведомеността, маркетинга и рекламата, увеличаване на капацитета, организация на кръгли маси и работни семинари за обсъждане на теми, свързани с устойчивото развитие на селския туризъм и поддържане на местните дадености и културно наследство.

„Инвестиционни“ мерки

- Възстановяване/Изграждане или рехабилитация на инфраструктура с малък мащаб, свързана с културни забележителности;
- Възстановяване/Изграждане или рехабилитация на съвременна туристическа инфраструктура – места за лагеруване и прилежащите

съоръжения, разположени близо до областите с висока природна стойност; еко-пътеки за разходки, туризъм, колоездене; създаване на зони и съоръжения за алпинизъм, водни спортове; създаване и оборудване на места за отдих, места за пикник, обезопасени против пожар и свързания с това надзор (съгласно изискванията на национално законодателство),

- Създаване на по-добра инфраструктура за туристически посещения, включително за хора с увреждания (подобрен достъп и удобства) за посещаване на природни обекти и разглеждане на културни забележителности и др.: напр. стълби, осветление, вода и канализация, електричество, отопление и вентилация; монтаж на знаци, наклон, тоалетни, малки съоръжения за събиране на отпадъци и др.
- Създаване на маркировка - табели, насочващи стрелки, схеми на карти и др.;
- маркировка на пътеките, табла с информация за установената номенклатура, карти и приложими указания;
- Строителни работи за подобрене на пътната инфраструктура до места и обекти за културен и селски туризъм - паркинги, възстановяване/изграждане на пътища, зони за отдих и др. и съответния строителен надзор (съгласно изискванията на приложимото национално законодателство);
- Осигуряване на оборудване и материали - за центровете за интерпретиране, образование, посетителски и други центрове; създаване на информационни системи в туристическите информационни центрове, оборудване за културни събития, системи за наблюдение на влажността и температурата, системи за сигурност и др.;

Кой може да кандидатства? Изисквания?

- да бъдат неразпределящи печалба институции/организации, основани на базата на местното национално законодателство;
- да бъдат неправителствени организации (асоциации или фондации), оператори от публичния сектор, локални/местни/регионални власти;
- да се намират в допустимия трансграничен район на България и бивша Югославска Република Македония;
- да са организации които не генерират печалба;
- да са в една от следните категории:
  - да бъдат местни/регионални/национални власти или подчинени структури на местни/регионални/национални власти. Ако местната/регионална/ структура не е юридическо лице, нейната централна организация - юридическо лице, ако такава съществува, следва да бъде партньор по проекта;
  - да бъдат национални и регионални агенции (действащи на централно, регионално и общинско ниво);
  - да бъдат администрации на природни паркове;
  - да бъдат местни/регионални горски дирекции;
  - да бъдат здравни заведения;
  - да бъдат културни институции;
  - да бъдат обществени центрове/читалища;
  - да бъдат регионални агенции по заетост;

- да бъдат неправителствени (НПО) или нестопански организации като например организации за подкрепа на бизнеса, местни браншови организации на индустриалци, агенции за развитие, търговски камари (ТК), агенции за развитие на информационни и комуникационни технологии (ИКТ), институции за образователна, учебителна, научноизследователска и развойна дейност (НРД), асоциации на работодатели и производители, синдикати; други държавни и обществени агенции и асоциации;
- да бъдат образователни институции като например университети, училища, колежи и библиотеки;
- да бъдат еврорегиони;
- или сдружение от две или повече от горепосочените;

Водещият партньор трябва да е юридическо лице регистриран в допустимия пограничен район между България и бивша Югославска Република Македония най-малко 12 месеца преди срока за подаване на проектните предложения по сегашната покана за набиране на предложения

Изисквания към проектите:

Допустима трансгранична област

- Област Благоевград: 14 общини – Банско, Белица, Благоевград, Гоце Делчев, Гърмен, Кресна, Петрич, Разлог, Сандански, Сатовча, Симитли, Струмьяни, Хаджидимово, Якоруда
- Област Кюстендил: 9 общини – Бобовдол, Бобошево, Дупница, Кочериново, Кюстендил, Невестино, Рила, Сапарева баня, Трекляно.
- Североизточен регион: 6 общини - Кратово, Крива Паланка, Ранковце, Куманово, Липково и Старо Нагоричане;
- Югоизточен регион: 10 общини - Валандово, Гевгелия, Богданци, Дойран, Радовиш, Конче, Струмица, Босилово, Василево и Ново Село;
- Източен регион: 11 общини - Берово, Пехчево, Винаца, Кочани, Чешиново - Облешево, Зърновци, Пробищип, Щип, Карбинци, Делчево и Македонска Каменица.

Проектите трябва да имат **пряк трансграничен ефект**, което означава, че проектите следва да отговарят на поне едно от условията, описани по-долу:

- **Съвместно разработване** – означава, че проектът трябва да бъде разработен съвместно от партньорите от двете страни на границата. Това означава, че проектните предложения трябва ясно да интегрират идеите, приоритетите и дейностите на заинтересованите лица и от двете страни на границата. Водещият партньор е координатор на този процес, но той трябва да включва и други партньори от самото начало на процеса по разработване;
- **Съвместно изпълнение** – означава, че дейностите трябва да се извършват и съгласуват между партньорите и от двете страни на границата. Не е достатъчно дейностите да протичат паралелно. Трябва да има ясно обосновани връзки между онова, което се случва и от двете страни на границата, както и редовен контакт между двете страни. Водещият партньор отговаря дейностите да бъдат правилно координирани, графици да се спазват и да се осигури постигането на подходящо равнище на качество;

- **Съвместно управление** – означава, че проектът не трябва да дублира функции от двете страни на границата. Затова, независимо къде се намира физически лицето, трябва да се осигури съвместно управление на проекта. Персоналът ще отговаря за изпълнението на дейностите по проекта и от двете страни на границата;
- **Съвместно финансиране** – означава, че ще има само един договор за всеки проект и следователно трябва да има един съвместен бюджет на проекта. Бюджетът трябва да се раздели между партньорите според извършваните дейности от всеки един от тях. Само една банкова сметка за целите на проекта следва да бъде открита, като титуляр на сметката е Водещия партньор. Сметката ще бъде захранвана с финансирането от ЕС и националното съфинансиране по проекта. Водещият партньор отговаря за администрацията и разпределението на тези средства и за отчитането на тяхното използване.

Не се разрешават „двуетапни“ (двукомпонентни) проекти (компонент/етап на проектиране и компонент/етап на строителни работи/изграждане).

Не се финансират проекти, генериращи приходи по настоящата покана за набиране на предложения.

Инвестиционните дейности трябва да се провеждат на общинска или държавна собственост!

Всички предвидени инвестиционни дейности трябва да бъдат придружени с одобрен/заверен работен проект и издадено Строително разрешително (ако е приложимо според съответното законодателство).

В случай на дейности по опазване на културното и историческо наследство, работният проект за опазване/възстановяване/изграждане трябва да бъде одобрен от съответните национални институти за културно наследство, преди подаване на проектното предложение.

Всички инвестиционни предложения трябва да имат положителна оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС), ако за подобни дейности се изисква ОВОС според националното законодателство. Уверете се, че всички инвестиции (инфраструктурни дейности) се извършват съгласно съответното законодателство на Общността в областта на околната среда.

Партньорство:

Всеки проект трябва да има поне един партньор от всяка страна на граничния регион. Проекти, които не са в съответствие с това изискване няма да се финансират.

Максималният брой партньори в проекта е десет (10), включително Водещият партньор!

Продължителност на проектите:

От 6 до 24 месеца

Бюджет:

5 869 638 евро

Безвъзмездно финансиране:

От 100 000 до 500 000 евро

Интензитет на помощта

Партньорите не са задължени да предоставят финансов принос към допустимите разходи по проекта от собствените си ресурси. Ако предоставят финансов принос за допустимите разходи по проекта доброволно, трябва също така да могат да осигурят собствения си принос. В това отношение, техният собствен принос представлява дела от общите допустими разходи, финансирани от Водещия партньор и неговите партньори.

Не-инвестиционните („меки“) проекти – главно меки дейности са допустими за финансиране. В случай, че се предвиждат разходи за доставка, те не трябва да надвишават 20% от общите допустими проектни разходи.

„Инвестиционните“ проекти, включващи „меки“ мерки – основно инвестиционните дейности са допустими за финансиране. Разходите за инвестиционните дейности трябва да съставляват най-малко 70% от общите допустими проектни разходи и трябва задължително да съдържат строителен компонент (доставката е разрешена само ако е свързана със строителните дейности).

Плащания:

Всички партньори трябва да докажат финансовите и административните си възможности за управление на проекта като осигурят временно средствата от собствени/трети източници до възстановяването на разходите им от програмата.

Източник на информация:

<http://www.ipa-cbc-007.eu/>